

**НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ**

ЗВІТ

**ПРО ПОРУШЕННЯ ПРАВ АДВОКАТІВ ТА
ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
УКРАЇНІ**

2013-2016

Затверджений рішенням Ради адвокатів України від 26 лютого 2016 року № 2

ЗМІСТ

Вступ	3
Найважливіші зведені дані звіту	4
I. Міжнародні та національні стандарти професійних прав та гарантій діяльності адвокатів	8
II. Порушення гарантій адвокатської діяльності в Україні	11
Висновки	27

ВСТУП

Незважаючи на численні європейські та міжнародні стандарти, які закріплюють професійні права адвокатів та гарантії адвокатської діяльності, імплементацію таких стандартів у законодавстві України, певні досягнення в захисті прав людини та здійсненні професійної діяльності адвокатів в Україні починаючи з 2012 року, практика останніх трьох років засвідчує, що такі досягнення, вочевидь, не задовольнили окремих посадових осіб правоохоронних органів і, починаючи з середини 2013 року, адвокати почали зазнавати все більшого тиску та переслідування в своїй діяльності з їхнього боку.

Національна асоціація адвокатів України вживає всіх можливих заходів для припинення порушень прав адвокатів та гарантій їх професійної діяльності. З цією метою НААУ підготувала цей звіт, аби привернути увагу як вітчизняної професійної спільноти та органів влади України (Президента України, Генерального прокурора України, Міністра внутрішніх справ, судових органів тощо), так і міжнародної професійної спільноти до фактів кричущих порушень професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні, які загрожують забезпеченню права на захист та права на справедливий суд в Україні, дотриманню прав людини та ефективному здійсненню адвокатами професійної діяльності. Звіт також містить основні висновки та пропозиції НААУ для якнайшвидшого усунення порушень професійних прав та гарантій адвокатів та, як результат, посилення захисту прав людини та принципу верховенства права в Україні.

Цей Звіт затверджено рішенням Ради адвокатів України від 26 лютого 2016 року № 2; в ньому детально описуються порушення професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності за період з 2013 року по початок 2016 року.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗВЕДЕНІ ДАНІ ЗВІТУ

Вбивства та посягання на життя адвокатів

Кримінальне переслідування адвокатів

Фізична розправа з адвокатами

Погрози адвокатам

Знищення майна адвокатів

Обшуки у приміщеннях адвокатів

Проведення правоохоронними органами негласних слідчих дій

Допит адвокатів у якості свідків по справам де адвокати є захисниками

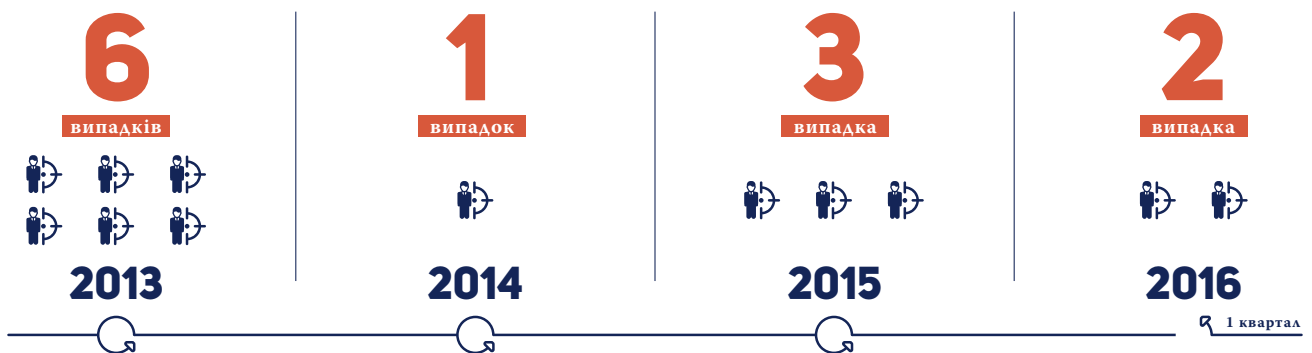
Втручання в правову позицію адвоката

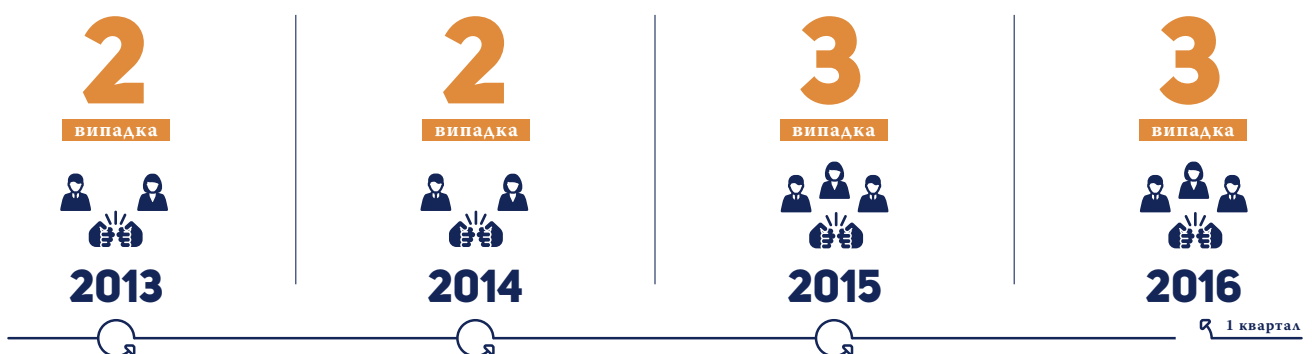
ВБИВСТВА ТА ПОСЯГАННЯ НА ЖИТТЯ АДВОКАТІВ

КРИМІНАЛЬНЕ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ АДВОКАТІВ

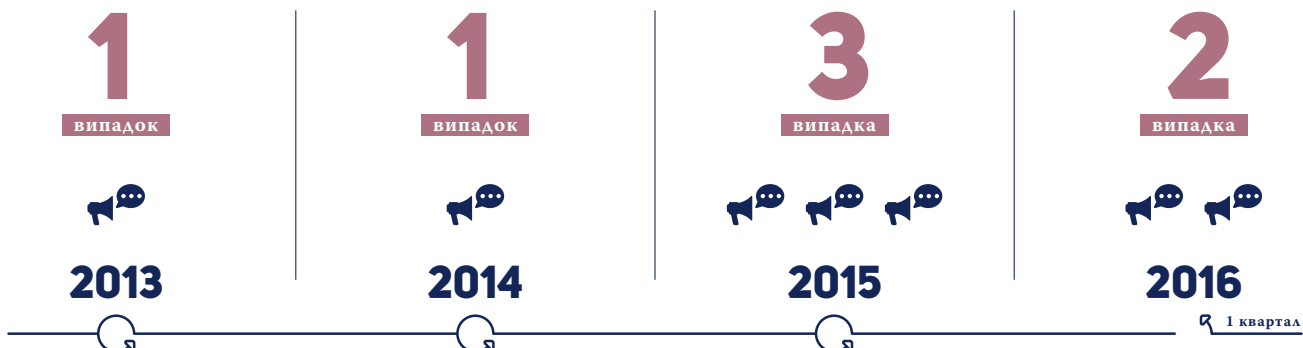

ФІЗИЧНА РОЗПРАВА З АДВОКАТАМИ

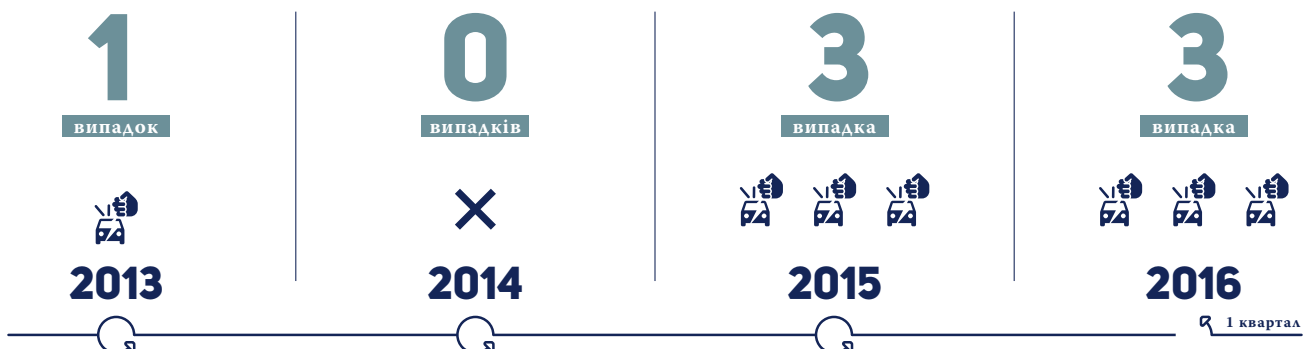

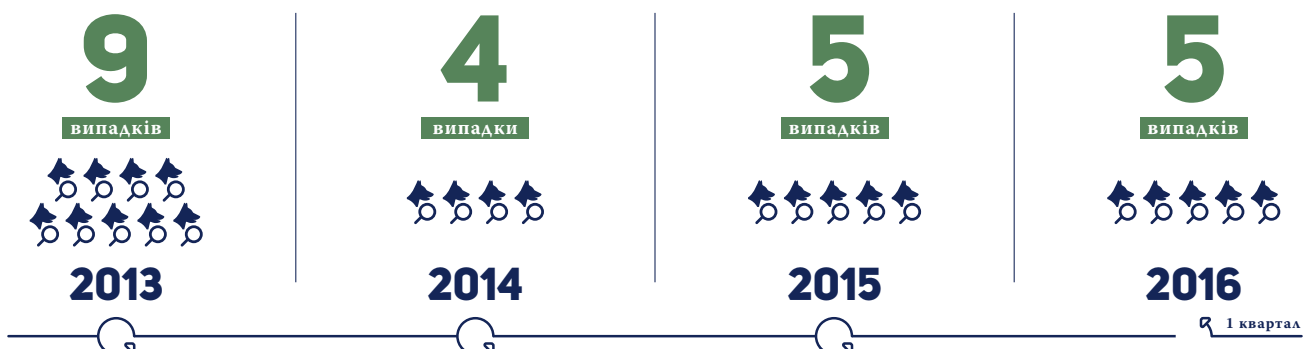
ПОГРОЗИ АДВОКАТАМ

ЗНИЩЕННЯ МАЙНА АДВОКАТІВ

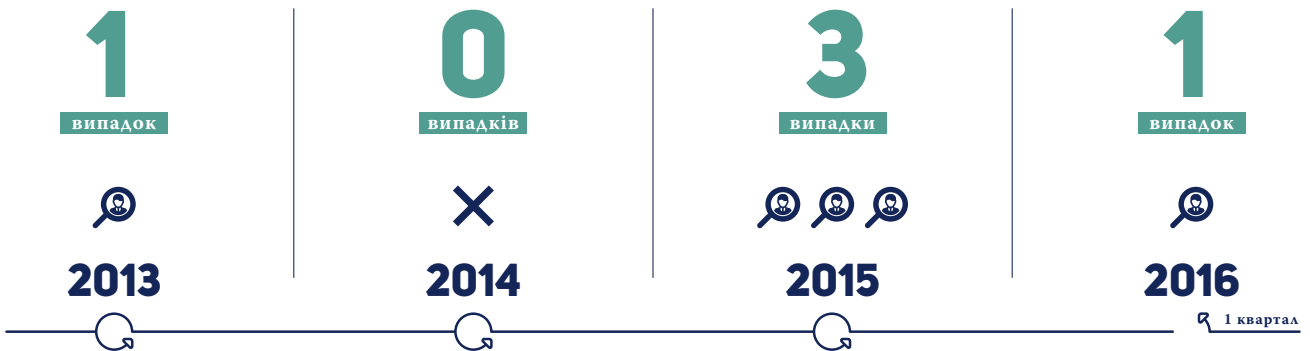

ОБШУКИ У ПРИМІЩЕННЯХ АДВОКАТІВ

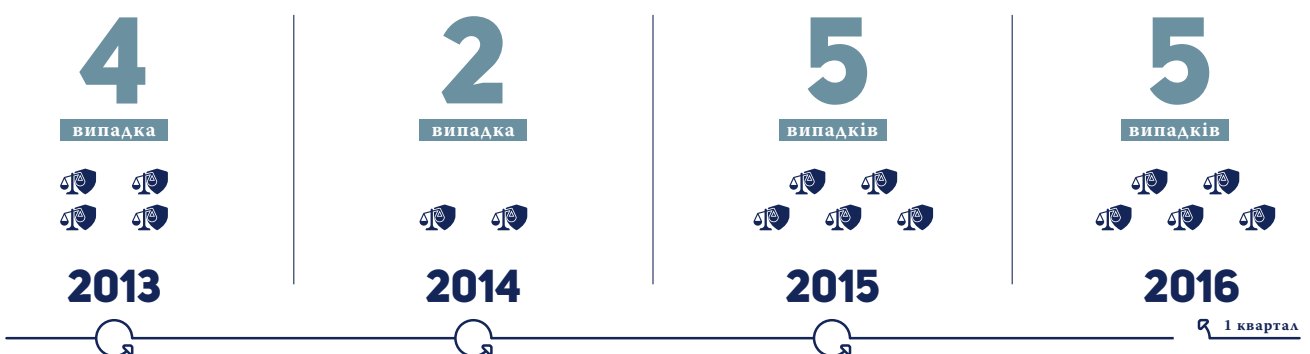
ПРОВЕДЕННЯ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ ДІЙ

ДОПИТ АДВОКАТІВ У ЯКОСТІ СВІДКІВ ПО СПРАВАМ ДЕ АДВОКАТИ Є ЗАХИСНИКАМИ

ВТРУЧАННЯ В ПРАВОВУ ПОЗИЦІЮ АДВОКАТА

I. МІЖНАРОДНІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ ПРОФЕСІЙНИХ ПРАВ АДВОКАТІВ ТА ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стандарти Ради Європи, до якої Україна входить з 1995 року, а також практика Європейського суду з прав людини вимагають забезпечення на національному рівні професійної свободи адвокатів, оскільки їх незалежність та професійна компетентність є інституційним інструментом ствердження та захисту прав людини. Сильна і незалежна адвокатура спроможна запобігти свавіллю у використанні влади, є ключовим компонентом правової системи у зрілому демократичному суспільстві.

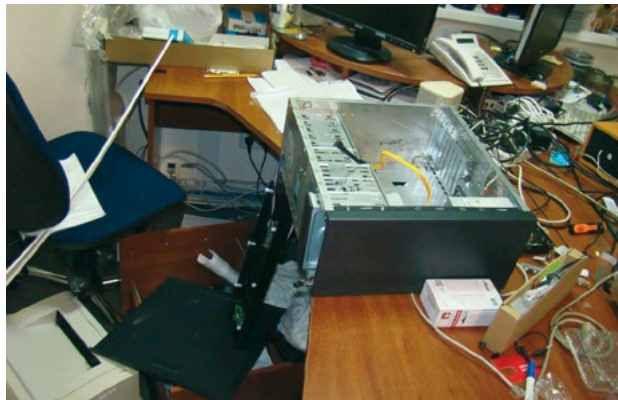
Незалежність адвокатури становить суттєву гарантію для здійснення захисту прав людини і є необхідною умовою для отримання якісної правової допомоги. Професійна свобода адвоката означає відсутність зовнішнього впливу, включаючи неналежний вплив з боку судді, прокурора або працівників судової системи.

Ключовим елементом верховенства права є збереження системи протипаг і стримувань, щоб гарантувати, аби жодна із сторін, включаючи суддів та представників державних установ, не могла домінувати у судовому провадженні.

Адвокатура покликана «балансувати» інших учасників судового провадження (судді і прокурора), щоб забезпечити легітимність та довіру до судової системи. Адвокату мають бути надані всі можливості піддавати сумніву та перевіряти докази, зібрані стороною обвинувачення.

Рівність процесуальних можливостей є обов'язковим елементом справедливого судового провадження, яка означає, що кожна процесуальна сторона в судовому провадженні повинна мати розумні можливості представити справу суду в умовах, які не надають жодних переваг її опоненту. Надійність добре змодельованої системи кримінальної юстиції має ґрунтуватися на процесуальній справедливості.

Стандарти встановлені також Міжнародною асоціацією адвокатів (1990 рік) для вирішення завдання підвищення ролі і значення адвокатів, які повинні враховуватися і поважатися урядом у процесі розробки загальнонаціонального законодавства та практики його застосування, а також братися до уваги усіма адвокатами, суддями, представниками виконавчої та законодавчої влади, суспільством в цілому.

Міжнародні стандарти професійних прав та гарантій адвокатської діяльності, серед іншого:

- створення умов, при яких кожен мав би можливість отримання правової допомоги з боку обраного ним незалежного адвоката для захисту (здійснення юридичних, економічних, соціальних, культурних, громадянських і політичних прав);
- професійні асоціації адвокатів відіграють ключову роль у підтримці професійних стандартів та етичних норм, у захисті своїх членів від необґрунтованих обмежень і порушень, у забезпеченні юридичною допомогою всіх, хто її потребує, а також у взаємодії з урядовими та іншими інститутами для досягнення цілей правосуддя;
- керуючись встановленими правилами, стандартами та етичними нормами, адвокати при виконанні своїх обов'язків завжди повинні діяти вільно, чесно і безстрашно, відповідно до законних інтересів клієнта і без

будь-якого втручання чи тиску з боку органів влади або громадськості;

- ототожнення чи ідентифікація адвоката органами влади та громадськістю з його клієнтом або зі справою свого клієнта, незалежно від того, наскільки популярною або, навпаки, непопулярною може бути ця справа;

- жоден адвокат не повинен піддаватися кримінальним, цивільним, адміністративним або іншим санкціям або погрозам їх застосування внаслідок того, що він надавав поради або представляв інтереси клієнта відповідно до закону;

- ані суд, ані адміністративний орган не повинен відмовляти у визнанні права адвоката, який має необхідний допуск до практики в даному регіоні, представляти в цьому суді або органі інтереси свого клієнта;

- адвокат повинен мати право на обґрунтовані заперечення проти участі або продовження участі судді у конкретній справі, або проти ведення судового провадження чи будь-якого розгляду.

Основні положення ООН про роль адвокатів (1990 рік) передбачають, серед іншого:

- Уряди мають забезпечити адвокатам:

- а) можливість здійснювати їх професійні обов'язки без залякування, перешкод, завдання турботи й недоречного втручання;

- б) можливість вільно пересуватися і консультувати клієнта у своїй країні та за кордоном;

- в) виключення можливості піддавати покаранню або погрожувати його застосуванням та можливості обвинувачення, адміністративних, економічних та інших санкцій за дії, здійснювані відповідно до визнаних професійних обов'язків, стандартів та етичних норм.

- Там, де безпека адвокатів перебуває під загрозою у зв'язку з виконанням професійних обов'язків, вони мають бути адекватно захищені властями.

- Адвокати не повинні ідентифікуватися з клієнтами та їх справами у зв'язку з виконанням професійних обов'язків.

- Суд або адміністративний орган не повинні відмовляти у праві адвоката, що має допуск до практики, представляти інтереси свого клієнта, якщо він не був дискваліфікований відповідно до національного права і практики його застосування й даних Положень.

- Адвокат повинен мати кримінальний і цивільний імунітет від переслідувань за заяви, що стосуються справи, зроблені у письмовій або усній формі при сумлінному виконанні свого обов'язку й здійсненні професійних обов'язків в суді, трибуналі або іншому юридичному або адміністративному органі.

- Обов'язком компетентних органів влади є забезпечення адвокату можливості своєчасно знайомитися з інформацією, документами і матеріалами справи, а у

кримінальному процесі – не пізніше закінчення розслідування – до судового розгляду.

- Уряди повинні визнавати і додержувати конфіденційності комунікацій і консультацій між адвокатом і клієнтом в рамках відносин, пов'язаних з виконанням адвокатом своїх професійних обов'язків».

Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» у світлі наведених вище міжнародних стандартів і принципів про роль адвокатів та предметних Рекомендацій Ради Європи виписані права, професійні обов'язки і гарантії адвокатської діяльності. Зокрема, у статті 23 йдеться:

«Професійні права, честь і гідність адвоката гарантуються та охороняються Конституцією України, цим Законом та іншими законами, зокрема:

- забороняються будь-які втручання і перешкоди здійсненню адвокатської діяльності;
- забороняється вимагати від адвоката, його помічника, стажиста, особи, яка перебуває у трудових відносинах з адвокатом, адвокатським бюро, адвокатським об'єднанням, а також від особи, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю, надання відомостей, що є адвокатською таємницею. З цих питань зазначені особи не можуть бути допитані, крім випадків, якщо особа, яка довірила відповідні відомості, звільнила цих осіб від обов'язку зберігати таємницю в порядку, передбаченому законом;
- проведення стосовно адвоката оперативних заходів чи слідчих дій, що можуть проводитися виключно з дозволу суду, здійснюється на підставі судового рішення, ухваленого за клопотанням Генерального прокурора України, його заступників, прокурора Автономної Республіки Крим, області, міста Києва та міста Севастополя;
- забороняється проведення огляду, розголошення, витребування чи вилучення документів, пов'язаних із здійсненням адвокатської діяльності; (...)
- забороняється ототожнення адвоката з клієнтом;
- дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється в особливому порядку.»
- Особливості проведення окремих слідчих дій та заходів забезпечення кримінального провадження стосовно адвоката визначаються частиною другою цієї статті.

У разі проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката слідчий суддя, суд у своєму рішенні в обов'язковому порядку зазначає перелік речей, документів, що планується відшукати, виявити чи вилучити під час проведення слідчої дії чи застосування заходу забезпечення кримінального провадження, а також враховує вимоги пунктів 2-4 частини першої цієї статті.

Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщень, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону, крім випадків, передбачених абзацом четвертим цієї частини. Для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії.

З метою забезпечення дотримання вимог цього Закону щодо адвокатської таємниці під час проведення зазначених процесуальних дій представнику ради адвокатів регіону надається право ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення процесуальних дій, що зазначаються у протоколі».

На забезпечення визначених законом гарантій адвокатської діяльності в Кримінальному кодексі України передбачено кримінальну відповідальність за:

- порушення права на захист через недопущення чи ненадання своєчасно захисника, а також інше грубе порушення права підозрюваного, обвинуваченого, підсудного на захист, вчинене слідчим, прокурором або суддею (стаття 374);
- втручання в діяльність захисника чи представника особи через вчинення в будь-якій формі перешкод до здійснення правомірної діяльності захисника чи представника особи по наданню правової допомоги або порушення встановлених законом гарантій їх діяльності та професійної таємниці (стаття 397);
- погрозу вбивством, насильством або знищенням чи пошкодженням майна щодо захисника чи представника особи, а також щодо їх близьких родичів у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (стаття 398);
- умисне знищення або пошкодження майна, що належить захиснику чи представнику особи або їх близьким родичам, у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (стаття 399);
- посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (стаття 400).

II. ПОРУШЕННЯ ГАРАНТІЙ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Конституцією України гарантовано право на захист кожній людині, яка знаходиться під юрисдикцією України, і для його реалізації існує адвокатура, а у 2012 році законодавством України надано більше прав та гарантовано рівність адвоката в кримінальному процесі з іншими учасниками процесу, почала різко зростати кількість виправдувальних вироків, рідше став застосовуватись запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, зменшилась кількість фактів катувань та застосування насильства зі сторони слідчих під час затримань, особи в кримінальному провадженні стали більш захищеними. Такі, вочевидь, позитивні досягнення не задовольнили окремих посадових осіб правоохоронних органів і, починаючи з середини 2013 року, адвокати почали зазнавати все більшого тиску та переслідування в своїй діяльності з їх боку.

Національна асоціація адвокатів України через систему органів адвокатського самоврядування вживає всіх можливих заходів для припинення порушень прав адвокатів; адвокати на громадських засадах також стають на захист своїх колег. Законодавчі гарантії захисту професійної діяльності адвоката знівельовано відсутністю практики ретельного розслідування всіх фактів посягань і реального покарання винних осіб у злочинах, здійснених стосовно адвокатів у зв'язку з їх професійною діяльністю.

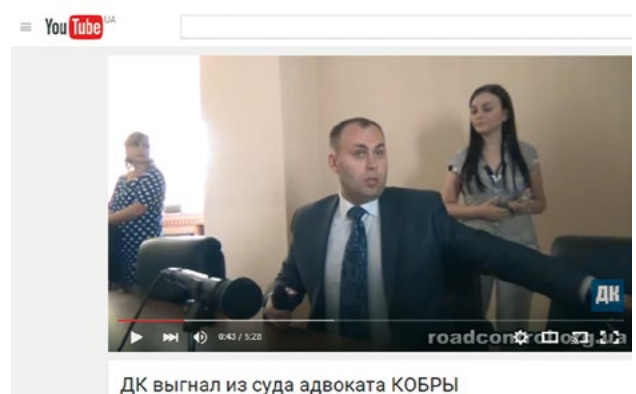
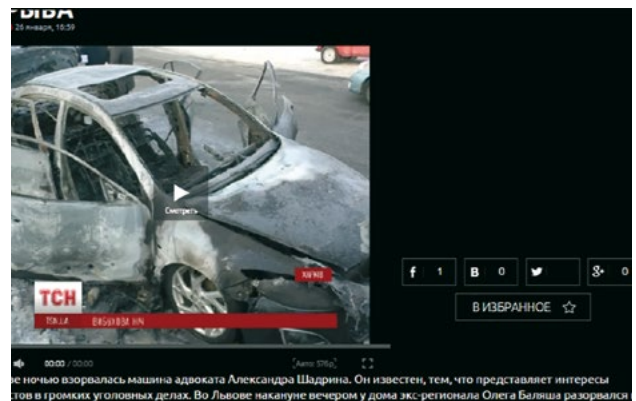
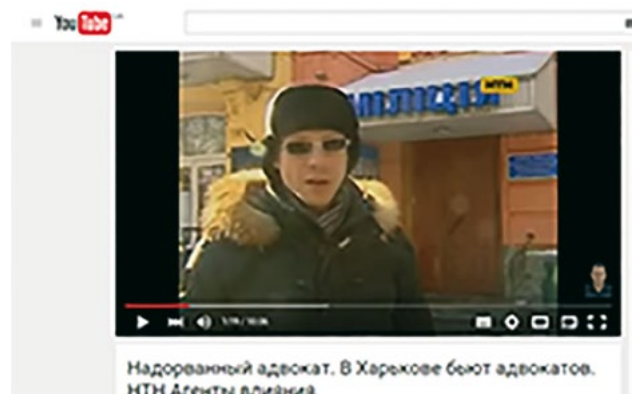
Через створення перешкод у належному виконанні адвокатами обов'язків по справах своїх клієнтів порушується конституційне право людини на правову допомогу, яке є ключовим при реалізації права на справедливий суд.

Без забезпечення права на захист (правову допомогу) не існує правова держава, відсутнє верховенство права. У правовій державі влада зобов'язана поважати людину, не порушувати її права, забезпечувати людині правову допомогу, а винних у порушенні прав людини притягувати до відповідальності.

Негативна тенденція, яка свідчить про підвищення ризиків і нових загроз для адвокатської діяльності, веде до того, що робота адвокатів перестає бути ефективною і безпечною, порушується конфіденційність захисту, що має тяжкі наслідки для реалізації права клієнтів на захист, повагу до їхнього приватного життя тощо. Порушення права на захист через призму порушень гарантій адвокатської діяльності веде до втрати довіри до інструментів захисту та в цілому до судової влади України.

Насильницькі протиправні дії окремих представників правоохоронних органів по відношенню до адвокатів ставлять під сумнів ефективність проведення реформ правоохоронної системи, свідчать про незнання «новими» поліцейськими та прокурорами законів, невміння збирати докази та надавати їх до суду й наступ на права людини.

У випадках, коли протиправні дії стосовно адвокатів скоєно іншими особами, правоохоронні органи не реагують на офіційні звернення щодо загроз життю, здоров'ю,

честі і гідності адвоката та членів його сім'ї, що відповідно до законодавства є злочином, але який не знаходить належної правової оцінки з боку відповідних посадових осіб.

У даному звіті викладені не всі факти порушень проти адвокатів, а лише найгучніші факти розправи з ними, тиску на них та неприйнятної втручання в їхню професійну діяльність, перешкоди в наданні якісної правової допомоги клієнту. Усі ці факти підтверджені документально та розглядаються як форма утиску прав людини в Україні, загроза демократії та такі, що містять ознаки тоталітарного поліцейського режиму в Україні на даному етапі її розвитку.

Далі наводяться конкретні види порушень професійних прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності в Україні протягом 2013-2016 років.

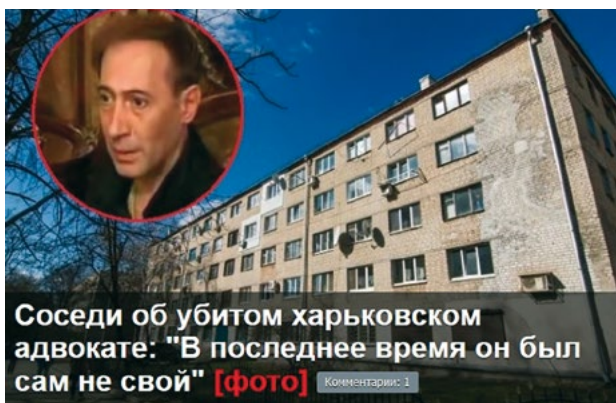
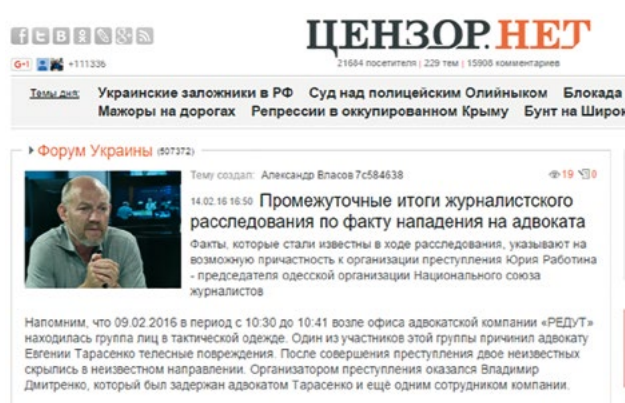
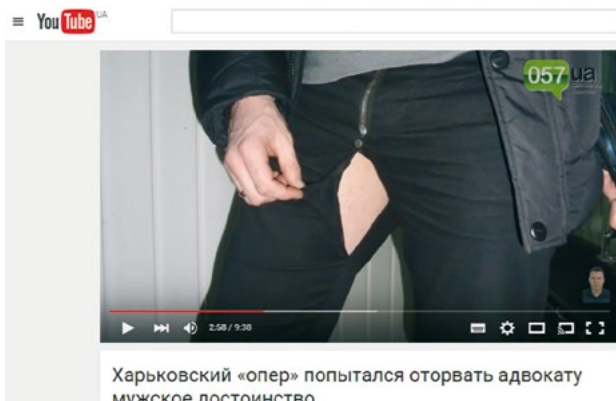
1. Вбивства та посягання на життя адвокатів

Адвокатська спільнота стурбована жахливими вбивствами та посяганнями на життя своїх колег, які відбулися в 2015 році. Незважаючи на те, що минуло більше року після цих жахливих подій, винні особи досі не притягнуті до відповідальності.

19 січня 2015 року вбито харківського адвоката з 20-річним стажем Олександра Грузкова. Його застрелили просто в центрі міста, вистріливши в голову; на місці події криміналісти знайшли сім гільз. Одна з версій причини вбивства адвоката, висвітлених в газеті «Комсомольська правда», є саме його адвокатська діяльність, але цій версії слідство не приділяє жодної уваги.

20 березня 2015 року в міліцію звернулася дружина адвоката Юрія Ігнатенка із заявою про зникнення чоловіка. 24 березня тіло адвоката знайшли місцеві жителі біля села Пухівка Київської області. Сліди на тілі свідчили про насильницьку смерть. Було відкрито кримінальне провадження за статтею «умисне вбивство». На своїй сторінці видання «Вести» зазначило, що причиною вбивства стала професійна діяльність адвоката. Перед цим, 18 березня, адвокат виграв у Борисполі дуже складну судову справу, яку вів чотири роки. Це був майновий спір, що стосувався квартири літньої жінки, яку колега Ігнатенко представляв у суді. Його викрали в центрі Борисполя, були очевидці. Встановлено особу, яка підозрюється в замовленні вбивства.

10 липня 2015 року здійснено жорстокий напад на адвоката Київської області Олександра Вишневого: двоє невідомих у масках жорстоко побили адвоката біля його офісу. Особи, котрі здійснили напад, були в масках. Били жорстоко металевим прутом по голові, по тілу. Адвокат дивом зміг захиститися та залишитися живим. Сам адвокат пов'язує напад з тим, що він представляє потерпілих в ДТП з маршрутною на Гостомельському шосе. Адвокат зайняв активну позицію, надавав коментарі ЗМІ щодо незаконної діяльності перевізника. 25 серпня 2015 року на адвоката Олександра Вишневого було здійснено повторний напад. Цього разу адвокат отримав ножові поранення грудної клітки. Удари були нанесені ззаду, адвокат не бачив нападника.

06 березня 2016 року з'явилася інформація про зникнення адвоката, заступника Голови ВКДКА, який здійснював захист одного з російських спецназівців Олександра Александрова - Юрія Грабовського. Всі адвокати були на сполох і вимагали від правоохоронних органів знайти колегу, затягування в слідстві явно викликало тривогу за життя колеги, адвокати сподівались, що його буде знайдено живим. 20 березня затримали підозрюваного в організації зникнення адвоката. Головний військовий прокурор Анатолій Матіос заявляв, що операція з викрадення адвоката була спланована «колишніми українцями» і спецслужбами РФ «для створення картинки» на завершальній стадії судового розгляду справи щодо російських спецназівців. 25 березня 2016 року А.Матіос повідомив, що о 4.00 годині ранку у закинутому колишньому колгоспному саду, за 20 км від міста Жашкова знайдено тіло вбитого адвоката Юрія Грабовського. Адвокати піддають сумніву версію прокуратури так як Юрій Грабовський був відомим адвокатам і приймав участь у багатьох резонансних справах, та чекають, коли до України приїде сестра загиблого, щоб мати змогу представляти інтереси потерпілої та докласти всіх зусиль для того, щоб покарати осіб винних у вбивстві. В адвокатурі час скорботи - всі втратили талановитого розумного енергійного колегу, відданого своїй справі.

Ще одна сумна для адвокатури подія сталася 14 березня 2016 року в м. Харкові, де було вбито на своєму робочому місці відомого адвоката Віктора Лойка. Лойкові був 51 рік. Він спеціалізувався на кримінальних справах, зокрема, в 2010 році представляв інтереси обвинувачених у двох справах про наркоторгівлю в міліції.

2. Кримінальне переслідування адвокатів

За останні два роки слідчі винайшли спосіб як «позбуватися» адвоката в кримінальному провадженні, сфальсифікувавши матеріали, відповідно до яких адвокат сам стає підозрюваним, та запроторити його за ґрати, звернувшись до суду з клопотанням про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Суд, зазвичай, такі клопотання задовольняє, оскільки теж не є незалежним; самі судді перебувають у страху кримінального переслідування та невизначеності, що нависла над ними через нечіткість дій влади по судовій реформі.

Незаконні вручення адвокатам повідомлень про підозри, затримання адвокатів та обрання їм запобіжного заходу відбувається в порушення закону та із нехтуванням особливих процедур проведення процесуальних дій (гарантій) по відношенню до адвоката, які передбачені законом. Адвоката ототожнюють з його клієнтом, що недопустимо.

Адвокатів звинувачують у вчиненні тяжких злочинів лише на підставі того, що їм стала відомою інформація, яка є адвокатською таємницею, а також через те, що вони якісно захищають клієнта, покладаючи в справу всю свою силу і знання.

Так, у липні 2013 року стосовно адвоката Сергія Петренка визначено заставу, розмір якої більш ніж втричі перевищував максимальний розмір, передбачений КПК.

К Корбану в СИЗО не пустили адвокатов и нардепов

Новости Украины - Политика 01.11.2015 - 20:14

При обранні запобіжного заходу не було повідомлено про це відповідний орган адвокатського самоврядування (раду адвокатів регіону), як цього вимагає Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

У жовтні 2013 року відносно адвоката Андрія Мамалиги відкрито кримінальне провадження та обрано запобіжний захід. Підставою для кримінального переслідування адвоката стало те, що нібито його ім'ям назвався справжній підозрюваний. Після численних звернень НААУ щодо припинення незаконних дій відносно адвоката кримінальне провадження було закрито, а запобіжний захід скасовано. За результатами службового розслідування слідчого звільнено із займаної посади. Покарання за переслідування адвоката та фальсифікації відносно нього кримінального провадження ніхто не поніс.

У листопаді 2013 року з метою зашкодити репутації адвоката Ігоря Черезова та перешкоджання його діяльності, стосовно нього відкрито кримінальне провадження, відомості про відкриття якого надіслані на електронну пошту близько 300 особам.

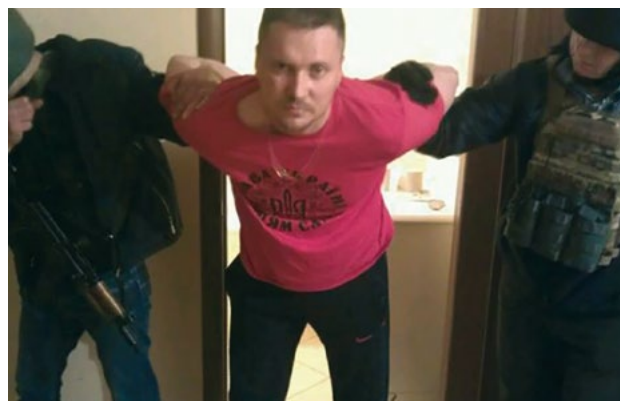
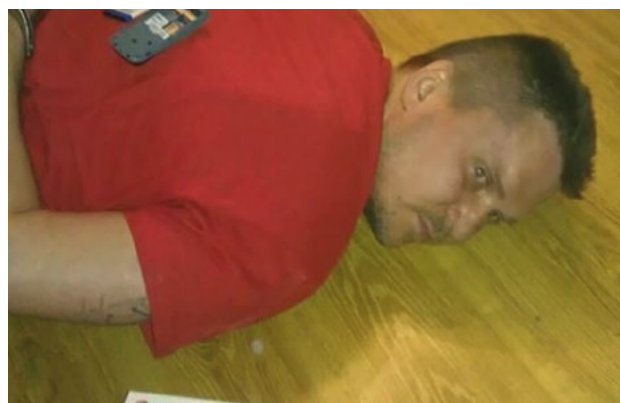
У грудні 2013 року було заарештовано Віктора Смалія, який був захисником активіста майдану А. Дзиндзі. Тривалий час адвокат перебував за ґратами. Причиною відкриття кримінального провадження відносно pana Смалія стала його різка і однозначна позиція щодо захисту свого клієнта; він вимагав правосуддя і законного справедливого рішення суду стосовно свого клієнта, який вийшов на Майдан, протестуючи проти злочинної влади Віктора Януковича.

У грудні 2013 року було затримано з порушенням норм КПК України та Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвоката А.В. Насиковського та застосовано до нього запобіжний захід – тримання під вартою. Про дане затримання заступник начальника Київського СІЗО О.І. Савченко повідомив НААУ.

У березні 2014 року до НААУ надійшло звернення від адвоката П.О. Вихора про те, що відносно нього сфабриковано кримінальне провадження, в результаті чого він позбавлений права продовжувати займатися професійною діяльністю.

У січні 2015 року старшим слідчим в особливо важливих справах Генеральної прокуратури України С.Б. Божило з порушенням ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», ст. 480 та 481 КПК України винесено повідомлення про підозру. У цій справі вкотре продемонстровано, що коли розслідується резонансна справа, або мова йде про інтереси політиків, це дає підстави нехтувати законами, і в результаті ніхто відповідальності не несе.

У березні 2015 року із засобів масової інформації НААУ довідалась про затримання адвоката Дениса Гордеева за підозрою у вчиненні злочину, передбаченого ст. 115 КК України. У новинах і на сторінках друкованих ЗМІ лунали стверджуючі промови високопосадових осіб, навіть Президента України, що пан Гордеев є вбивцею, що в свою чергу є грубим порушенням принципу презумпції невинуватості – основоположного принципу правової держави. 27 березня 2015 року НААУ на адресу Генеральної

прокуратури скеровано листа про те, що затриманий є адвокатом України та слідчі дії повинні проводитися з урахуванням вимог ст.ст. 480 та 481 КПК України.

З січня 2016 року і по дату затвердження цього звіту прокурором Київської області, шляхом проведення окремих слідчих дій в рамках кримінального провадження за ст. 121 КК України, здійснюється тиск на адвоката О.В. Соколовську - захисника громадянина РФ Є.В. Єрофєєва. Адвокату вручено підозру та допитано в якості підозрюваного.

Адвокатура України вимагає від правоохоронних органів не порушувати процедури кримінального провадження, незалежно від того, в здійсненні якого злочину підозрюється/обвинувачується адвокат; проводити процедури допиту та іншого доступу до адвокатської таємниці з чітким дотриманням приписів та гарантій чинного законодавства.

3. Фізична розправа з адвокатами

Найбільше фізичного насильства відносно адвокатів вчиняється працівниками правоохоронних органів, причому адвокати б'ють працівники внутрішніх справ у райвідділах, своїх кабінетах, навіть при свідках і на очах клієнтів для того, щоб залякати, щоб адвокат «вийшов» зі справи (якщо в міліції б'ють адвоката, то що може очікувати просту людину); щоб не допустити адвоката до клієнта (порушення права на захист), щоб неправомірно отримати документи, що становлять адвокатську таємницю тощо. У звіті відображено лише частину таких порушень, які свідчать, наскільки адвокати ризикують своїм життям, здоров'ям і майном, щоб виконати свої професійні обов'язки перед клієнтом.

Так, у червні 2013 року один з керівників Білоцерківського МВ ГУМВС в Київській області А.І. Григоренко протиправно, із застосуванням насильства, намагався забрати документи та телефон у адвоката В.М. Смалія, при цьому заподіявши останньому тілесних ушкоджень. Протизаконні дії працівника правоохоронних органів пов'язані з намаганням отримати доступ до адвокатської таємниці. Ні Міністерство внутрішніх справ, ні прокуратура не відреагували на численні звернення НААУ щодо проведення розслідування та направлення матеріалів кримінального правопорушення до суду. Правоохоронцями так і не було надано належної оцінки факту протиправної атаки на адвоката, та не проведено слідство належним чином. 25 грудня 2013 року НААУ отримала відповідь від прокуратури Київської області про те, що кримінальне провадження закрито через відсутність події злочину, а саме, факту отримання адвокатом будь-яких тілесних ушкоджень; тож факт побиття не підтверджений.

У жовтні 2013 року до адвоката М.М. Бірюка, який прийшов до Київського слідчого ізолятора з метою надання клієнтці правову допомогу за дорученням центру з надання вторинної безоплатної правової допомоги, посадовими особами цієї установи застосовано фізичну силу, аби не допустити його до підзахисної. Працівники СІЗО нецензурно висловлювалися на адресу адвоката. Цей факт є доказом того, що службові особи Київського

СІЗО, не допускаючи адвоката до клієнта, вчинили кримінальне правопорушення. Втім, до відповідальності за втручання в професійну діяльність адвоката, спричинення йому тілесних ушкоджень винні особи притягнуті не були.

У листопаді 2013 року адвокату І.Х. Абдуллаєвій-Мартіросян слідчим Київського РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській області В.О. Гнідим нанесено легких тілесних ушкоджень. Тілесні ушкодження адвокату були нанесені під час виконання нею своїх професійних обов'язків за дорученням Харківського обласного центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги. Посадові особи слідчого відділу Київського РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській області чинили залякування та тиск на адвоката. Перший заступник начальника Київського районного відділу ХМУ ГУМВС України в Харківській області В.В. Колмик з метою продовження тиску на адвоката та «виведення» її з кримінального провадження як захисника звернувся до КДКА Харківської області, а потім до ВКДКА зі скаргою на дії адвоката; слідчому відмовлено у порушенні дисциплінарної справи відносно адвоката Абдуллаєвої-Мартіросян.

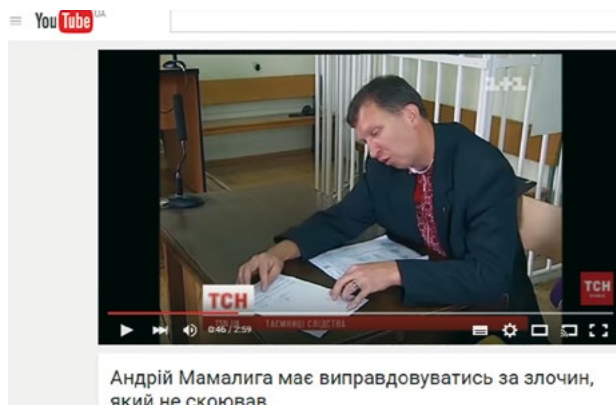
Того ж місяця під час надання адвокатом правової допомоги в офісі клієнтів, п'ятьма невідомими чоловіками йому було завдано легких тілесних ушкоджень. Слідчий А.В. Мізюк приховав факт підписання протоколу Башуком О.Г. та як наслідок вніс до ЄРДР відомості про те, що відомості до протоколу внесені невідомо ким і коли, що є сфабрикованим діянням.

14 січня 2014 року на адвоката Р. Осинського здійснено напад працівником міліції в Ленінському райвідділі (м. Харків) на очах його клієнтки. Спочатку цей працівник розпочав з клієнткою адвоката процесуальні дії з численними порушеннями, а коли адвокат зауважив на неприйнятності свавілля, міліціонер застосував фізичну силу до самого адвоката. Клієнтка була вкрай налякана і через хвилину вибігла з кабінету слідчого зі словами: «Якщо вони так себе ведуть з адвокатом, то чого чекати мені?».

У лютому 2014 року на адвоката Ю.І. Анохіна при виході з автомобіля було скоєно напад та викрадення чотирма озброєними чоловіками в спецодязі - бронези-летах та масках чорного кольору (як потім стало відомо, це були працівники спецпідрозділу «Альфа» м. Києва). По дорозі до офісу на адвоката здійснювався психологічний тиск та погрози розправи. За заявою адвоката слідчим Личаківського РВ УМВСУ у Львівській області було порушене кримінальне провадження.

25 липня 2014 року на адвоката Олега Беляєва під час його участі в проведенні процесуальної дії невідомими особами було здійснено напад (Рокитнянський р-н, Київської області). Після нападу адвокат виявив також відсутність свого мобільного телефону, яким більш за все заволоділи нападники. Міліціонери, які були присутні під час інциденту, не вчинили жодних дій на захист адвоката, а наряд міліції, якого викликав адвокат, так і не з'явився на місце події.

У вересні 2014 року начальник Бучанської виправної колонії Київської області наніс тілесні ушкодження адвокату Ганні Колесник; його дії були пов'язані з тим, що адвокат вимагала побачення з клієнтом, якого незаконно перевезли зі слідчого ізолятора до колонії без рішення суду. Посадові особи не надавали побачення адвокату з клієнтом, а коли адвокат викликала міліцію, її запросили на «бесіду» з начальником колонії, який почав її ображати. Адвокат почала фіксувати на телефон поведінку начальника колонії, і той вирвав телефон з рук адвоката, нанісши при цьому їй тілесні пошкодження. Відкрито кримінальне провадження за нанесення легких тілесних пошкоджень,

Нарешті адвоката пустили до Віти Завірюхи

19:38 п'ятниця, 8 травня 2015 р. | OstanniPodii — Події — Україна — Київ

До ізолятору тимчасового утримання нарешті пустили адвоката підозрюваної у причетності до вбивства міліціонерів, що сталося в ніч на 4 травня.

підозру не пред'явлено винним особам, не відкрито кримінальних проваджень за вчинення насильства стосовно захисника та порушення права на захист.

9 лютого 2016 року адвокату Євгенії Тарасенко (м. Одеса) під час її адвокатської діяльності членом «Самооборони» Володимиром Дмитренко було нанесено тілесні ушкодження. Адвокат з метою збирання доказів почала здійснювати відеофіксацію правопорушення, і коли вона направила камеру на В. Дмитренка, той вдарив її кулаком в обличчя, в результаті планшет упав та розбився, а адвокат Тарасенко отримала тілесні ушкодження. За результатами відкрито кримінальне провадження за ст. 398 КК «Погроза або насилля відносно захисника або представника особи».

4. Погрози адвокатам, здійснені в зв'язку з їхньою професійною діяльністю

Свою некомпетентність в кримінальному провадженні правоохоронці перекривають не лише вмінням застосувати силу до опонентів, алей чинять моральний тиск та висловлюють погрози як безпосередньо адвокатам, так і через їх клієнтів. З такими діями правоохоронців адвокати стикаються майже щодня, ось лише деякі приклади з них.

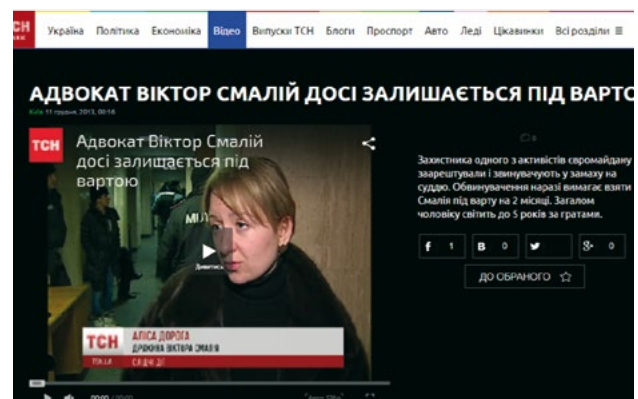
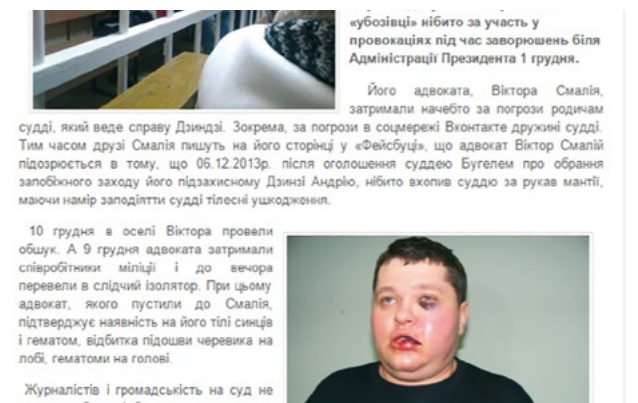
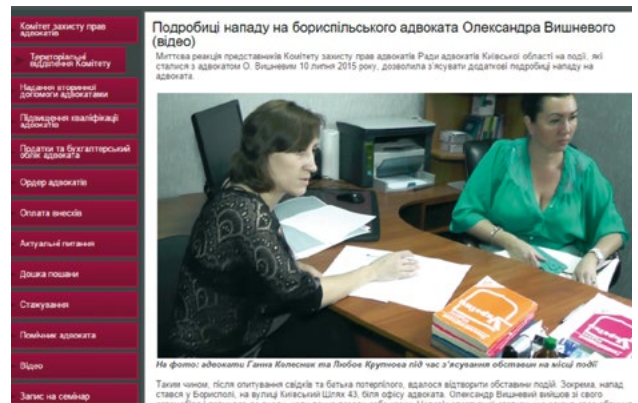
У березні 2014 року адвокат Микола Бірюко тримав по телефону погрози фізичної розправи у зв'язку із здійсненням ним професійної діяльності від начальника слідчого відділу прокуратури Чернівецької області А.Й. Брюховича. Належної перевірки обставин і притягнення винних до відповідальності не відбулося.

У жовтні 2015 року прокурор військової прокуратури А.О. Приходько здійснював погрози фізичної розправи адвокату Олексію Шевчуку, що було пов'язано з участю адвоката як захисника в резонансній кримінальній справі. Також, відносно адвоката прокурором здійснювались оперативно-розшукові заходи без дотримання вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

У лютому 2016 року співробітниками прокуратури Дніпропетровської області та слідчими СУ НП в Дніпропетровській області проводяться розшукові заходи відносно адвокатів С.О. Весніна, Р.В. Капран, Н.С. Братцева, здійснюються погрози та неодноразові виклики для допиту в якості свідків.

У лютому 2016 року адвокат Ганна Боряк отримала погрози і вимоги прокурора відмовитись від участі в кримінальному провадженні; пізніше ГО «Рада громадської безпеки», діючи в інтересах обвинувачення, здійснює погрози щодо застосування фізичної сили відносно адвоката Ганни Боряк. Представники громадської організації блокують суд з метою недопущення адвоката до судових засідань. Після погроз невідомі в офісі адвоката розбивають вікна. Адвокат звертається відповідно до законодавства з клопотанням про забезпечення безпеки, але отримує відмову в його задоволенні.

Судова адміністрація не може впоратися з натовпами громадських активістів, які приходять у відкриті судові

процеси, і це порушує процесуальний порядок у цих процесах (особливо по резонансних справах), часто унеможливає здійснення самого судочинства. Дії порушників порядку часто становили загрозу для безпеки підозрюваних/обвинувачених, адвокатів та суддів.

Щоб припинити таку практику достатньо правильно організувати роботу суду по доступу до судових засідань не лише учасників провадження, але й журналістів та громадськості, а правоохоронним службам слід вчасно реагувати та вживати заходів. Оскільки цього не відбувається, є підстави вважати, що така бездіяльність правоохоронних органів пов'язана з тим, що їм вигідно, аби суди та адвокати працювали під постійним тиском, що в свою чергу порушує право на справедливий суд та знищує довіру до суду в цілому як інституту захисту прав людини.

5. Знищення майна адвокатів

Також, почастишали випадки підпалів автомобілів адвокатів, розрізання шин, побиття вікон в офісах, розстріл офісів або ж вивісок адвокатських бюро та об'єднань. Правоохоронні органи не проводять належного розслідування, винні особи не встановлюються. Ось лише декілька прикладів «розправи» з адвокатами.

- У грудні 2013 року здійснено підпал автомобіля адвоката Ігоря Чудовського.
- У липні 2015 року невідомі особи здійснили підпал автомобіля адвоката Л.І. Корнілової.
- У грудні 2015 року розстріляно невідомими рекламну вивіску адвоката В. Буряка.
- У січні 2016 року невідомими особами здійснено підпал автомобіля адвоката О. Шадріна.
- У лютому 2016 року невідомі особи здійснили підпал автомобіля адвоката А.А. Федура.

Такі факти вимагають належного розслідування і є неприйнятною практикою тиску на адвоката і перешкоджання його адвокатській діяльності. Напади на адвокатів, знищення їхнього майна є не лише порушенням гарантій адвокатської діяльності, а й викликом української системи правосуддя загалом, оскільки по суті є атакою на неї. Для ефективного захисту прав людини адвокати мають працювати в суспільстві, де державою не лише законами, але й практикою гарантовано повагу до незалежності адвокатської діяльності і притягнуто до відповідальності за атаку на неї шляхом протиправного впливу, неналежних обмежень, тиску, погроз і втручання, залякувань чи переслідувань.

6. Обшуки офісів адвокатів з метою вилучення інформації, що становить адвокатську таємницю

На жаль, прогресивні зміни в законодавстві і переадресація працівників органів правопорядку не призвели до автоматичного вдосконалення професійних навичок

Корбана без адвокатів привезли до суду. Обирають запобіжний захід. Наживо

Адвокат Чудовський вимагає від ГПУ та МВС розслідування справи про підпал автомобіля [відео]

слідчих та оперативних працівників самостійно збирати допустимі докази в кримінальному провадженні. Окремі посадові особи практикують неправомірні способи й намагаються отримати такі докази шляхом грабежів та збройних нападів на офіси адвокатів, які називають «обшуками», проведеними начебто з незначними порушеннями процедури. Насправді, під виглядом обшуку в адвоката вилучаються документи по всіх клієнтах, ноутбуки, телефони і навіть гроші, розгромлюються офіси до неможливості відновити роботу протягом тривалого часу.

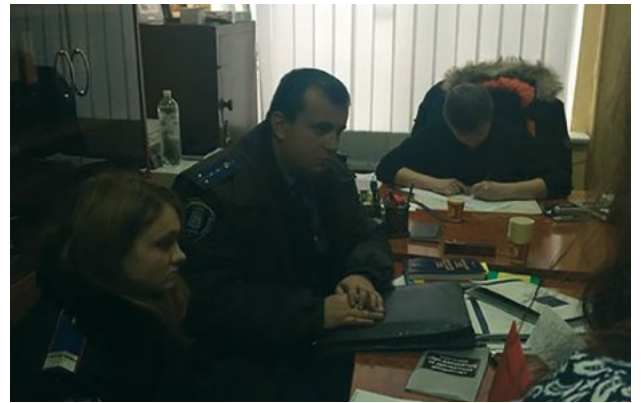
У червні 2013 року в офісі адвоката В.В. Кошелі було проведено незаконний обшук з порушенням прав та гарантій адвокатської діяльності. Під час обшуку було вилучено інформацію, яка зберігається на електронних носіях та становить адвокатську таємницю. Порушення під час обшуку призвели до відкриття адвокатської таємниці по всіх клієнтах адвоката, що є грубим порушенням закону та гарантій адвокатської діяльності. Ані слідчі, ані прокурори в своїх діях не помітили порушення закону, а скарги самого адвоката та НААУ до відповідних керівників правоохоронної системи залишилися без відповіді.

У липні 2013 року в офісі адвоката Валерія Благовідова підставі ухвали слідчого судді за клопотанням слідчого УМВС проведено обшук з порушенням вимоги п. 3. ч.1. статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

У вересні 2013 року в офісі адвокатського об'єднання «Ліра» працівниками слідчого відділу податкової міліції ДПІ у Шевченківському районі м. Києва під керівництвом старшого слідчого СВ ДПІ у Шевченківському районі м. Києва С.П. Бойченко безпідставно проведено обшук та вилучення майна. Незважаючи на ухвалу суду про зобов'язання повернути вилучене майно, слідчим не здійснено належних заходів реагування.

Цього ж місяця старша слідча ОВС ГС УМВС Е.Г. Смірнова, слідчий ГС УМВС О.О. Гордієнко, в.о. слідчого ГС УМВС Д.М. Козлов та старший слідчий СВ ЛВ «Козятин» А.Л. Ковальчук порушили вимоги законодавства України під час проведення обшуку в приміщенні ТОВ «Юридична компанія «Алексеев, Боярчуков та партнери». Рада адвокатів міста Києва про проведення обшуку була повідомлена неналежним чином, а саме за 8 хв. до його початку. У результаті обшуку вилучено документи, що містили адвокатську таємницю, та перелік яких не був зазначений в ухвалі суду. На звернення НААУ до Генерального прокурора України отримано відповідь, в якій повідомлено, що під час проведення обшуку порушень вимог КПК України не допущено.

У жовтні 2013 року ухвалою слідчого судді Новозаводського районного суду м. Чернігова дозволено тимчасовий доступ до документів та їх вилучення з адвокатського об'єднання «Юридична компанія «Капітал». При цьому, не зазначено переліку речей та документів, які можливо вилучити, а тому фактично судом проігноровано гарантовану законом адвокатську таємницю та зневажено право всіх інших клієнтів адвокатів, які не мають відношення до певного кримінального провадження.

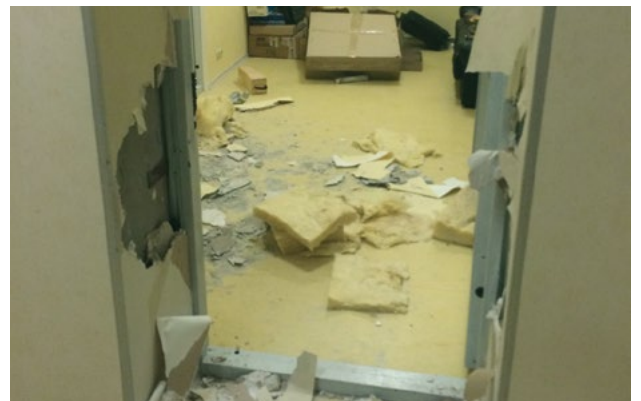
Корстокий напад на адвоката під Києвом став другим з ючатку літа

5 Серпня 2015, 18:13 1222 Версія для друку Вправити друку

СТАТТІ НА ТЕМУ:

- 26 Серпня 2015, 12:32 Під Києвом невідомий напав на адвоката з ножем
- 26 Серпня 2015, 13:06 Подорожні обчистив в Києві: дівчину зарізав співмешканець
- 26 Серпня 2015, 10:13 У Росії веддідь напав на туристку
- 18 Серпня 2015, 19:21 У Нікополі пізно вночі хуліган з ножем

ліція шукає нападника. Автор фото: Григорій Салай, "Сегодня"

Цього ж місяця слідча група СУ ГУ МВСУ в Харківській області, старший слідчий М.І. Черв'яков порушили вимоги законодавства під час проведення обшуку в житловому приміщенні адвоката (зокрема, не було повідомлено представника РАР). Вилучено документи, відсутні в ухвалі суду, а також ті, що містять адвокатську таємницю.

У листопаді 2013 року в приміщенні адвокатського об'єднання Г.М. Колесник «Меч Феміди» посадові особи прокуратури м. Києва, слідчий прокуратури м. Києва О.Б. Протас та співробітники СБУ з численними порушеннями вимог чинного законодавства провели обшук, який скоріше нагадував розбійний напад. Про проведення обшуку не були повідомлені та допущені ані сама адвокат Колесник, ані представники адвокатського об'єднання, ані Ради адвокатів Київської області. З офісу були вилучені без протоколу документи, пов'язані зі здійсненням адвокатами своєї професійної діяльності, які містять адвокатську таємницю, ноутбуки, флешки, гроші. Під час обшуку були розбиті вікна, двері, меблі. В ухвалі судді не зазначалось, що саме мало бути об'єктом обшуку, та з яких причин його проводити в адвокатському бюро, а також не зазначалось переліку документів, що підлягали вилученню.

У листопаді 2013 року посадові особи УБОЗ ГУМВС України в м. Києві, зокрема, полковник міліції С.Ю. Житник та слідчий Є.В. Боголюб провели обшук з порушенням вимог законодавства на робочому місці адвокатів О.В. Зінченко, Т.В. Костіна, О.М. Лисак та С.В. Максименко. До обшуку не були допущені адвокати, а також представники Ради адвокатів Київської області. З офісу були вилучені документи, що містять адвокатську таємницю. Адвокатам не було надано документу, на підставі якого проводився обшук.

Знову ж таки в листопаді 2013 року слідчий СВ ОМУ ГУМВС України в Одеській області С.М. Пантелеєв у порушення вимоги Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (ст.23) звернувся до суду з клопотанням про проведення обшуку житла адвоката. Під час обшуку вилучено документи, що стосуються діяльності адвоката та становлять адвокатську таємницю.

У липні 2014 року представники Головного слідчого управління МВС України провели незаконний обшук автомобіля адвоката А.Ю. Караговник. Також, адвоката було запрошено до Головного слідчого управління МВС України як свідка з метою розкриття адвокатської таємниці.

У вересні 2014 року працівники УСБУ в Херсонській області провели незаконний обшук та вилучення документів, що містять адвокатську таємницю, в адвоката В.В. Захарченка. Також, адвоката було допитано як свідка з метою розкриття адвокатської таємниці.

З 20 по 21 серпня 2015р. на підставі ухвали слідчого судді Солом'янського районного суду м. Києва від 13.08.2015р., слідчо-оперативною групою під керівництвом старшого слідчого з ОВС СУ ФР МГУ ДФС-ЦО з ОВП старшого лейтенанта податкової міліції Стовбана А.А. за участю співробітників КРСУ ФР МГУ ДФС – ЦО, зокрема Євстратова М.Г. було проведено обшук у нежит-

Відрисповле АДВОКАТУ ПРОЛОМИЛИ ГОЛОВУ!

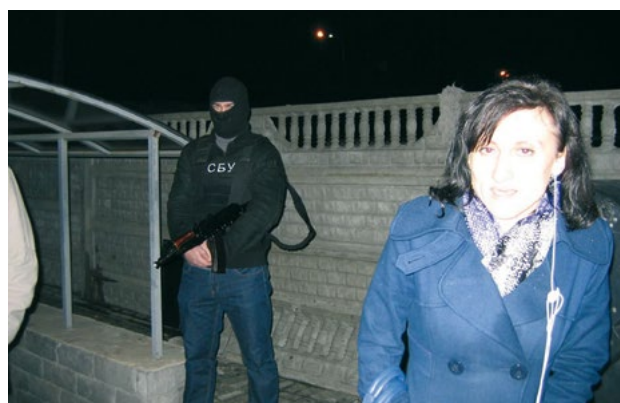
По сообщению Совета адвокатов Киевской области, сегодня, 10 июля 2015 года вблизи своего офиса пострадал адвокат Вишневы А.

На него напали двое в масках и нанесли телесные повреждения.

Адвокат госпитализирован.

Обстоятельства происшествия уточняются. На meeting Совете адвокатов Киевской области и сотрудники органов внутренних дел.

ительной версии, адвокат пострадал в результате своей профессиональной деятельности это не первый случай, когда в Киевской области нападают на адвокатов. Не так, ели адвоката Игнатенко.

лових приміщеннях за адресою: м. Харків, вул. Академіка Проскури, буд. 1, яке перебуває у фактичному володінні Адвокатського об'єднання «Адвокатська фірма «Мороз і Партнери». В ході обшуку, незважаючи на пряму заборону в ухвалі про дозвіл на проведення обшуку, було незаконно вилучено документи, печатки, штампи, оргтехніку, та інші магнітні, електронні та цифрові носії інформації, в тому числі сервери та системні блоки комп'ютерів, які належать адвокатському об'єднанню.

Під час скоєння вищезазначеного кримінального правопорушення, в АО «АФ «Мороз і Партнери» перебувало 13 адвокатів, за період з 2010 року по теперішній час у провадженні адвокатського об'єднання перебуває приблизно 1 500 судових справ.

Оскільки були вилучені усі сервери та системні блоки комп'ютерів, на яких містилася інформація по всім справам адвокатського об'єднання, а отже дана інформація має статус адвокатської таємниці, під час незаконного утримання зазначеного майна були незаконно зірвані усі пломби, а отже є усі підстави вважати про розголошення адвокатської таємниці.

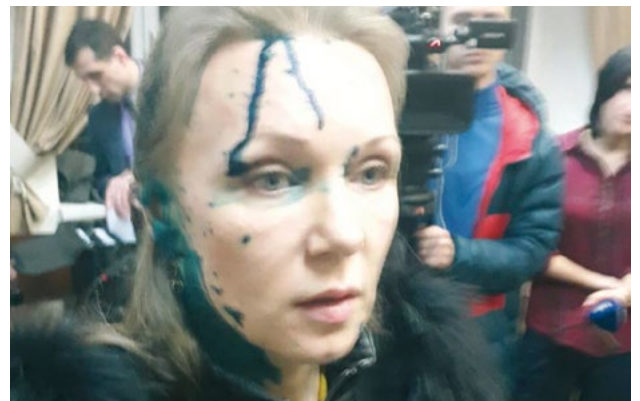
У листопаді 2015 року надано дозвіл в.о. прокурора міста Києва на проведення обшуку в приміщенні адвоката В.В. Ларичева. У січні 2016 року слідчим СУ ГУ МВС України в м. Києві А.П. Поміталкіною проведено обшук на підставі ухвали Шевченківського районного суду м. Києва в приміщенні адвоката, яке не визначено як об'єкт обшуку, в результаті отримано доступ до адвокатської таємниці.

7. Негласні слідчі дії по відношенню до адвокатів

Яким чином ще можливо отримати інформацію від адвоката (розкрити адвокатську таємницю), якщо не проводити обшук? Зазвичай, провівши негласні слідчі дії по відношенню до адвоката, прослухавши телефонні розмови з клієнтом та переглянувши його листування. Держава не забезпечує гарантій збереження адвокатської таємниці, що зводить нанівець надання правової допомоги. Адвокати дуже часто помічають втручання сторонніх осіб у спілкування з клієнтом, їхню переписку. Правоохоронні органи найчастіше це здійснюють з порушенням законодавства і не надають обґрунтування та санкціонування судом проведення таких заходів.

У вересні 2013 року оперуповноважений в особливо важливих справах УБОЗ ГУМВС України в м. Києві О.П. Чалий погрожував захиснику Юлії Шестакової вилученням без дозволу суду чи прокуратури документів. Також, він звернувся до Деснянського районного суду м. Києва з клопотанням про дозвіл застосування по відношенню до адвоката негласних слідчих (розшукових) дій. У клопотанні оперуповноважений навмисно не повідомив, що особа, до якої будуть застосовуватися негласні слідчі дії, є адвокатом.

У грудні 2015 року представники СВ Шевченківського РУ та СБ м. Києва незаконно провели оперативно-розшукові дії по відношенню до адвоката О.О. Горошинського та в обхід закону отримали доступ до адвокатської таємниці.

Адвокати Геннадія Корбана - Андрій Богдан та Оксана Томчук - прибули на допит до Прокуратури міста Києва.

За жодне з цих порушень ніхто з винних відповідальності не поніс.

8. Допити адвокатів.

Ще один «надійний» спосіб розкрити адвокатську таємницю – це допитати адвоката. Так, у вересні 2013 року старший слідчий в особливо важливих справах Генеральної прокуратури України С.В. Бугаєнко викликав адвоката на допит як свідка у справі, де адвокат був захисником. Слідчий перешкоджав адвокату здійснювати свою професійну діяльність, а також бажав отримати відомості, які стали відомі адвокату в ході кримінального провадження. На звернення НААУ до Генеральної прокуратури України була отримана відповідь про те, що в діях слідчого порушень вимог КПК України, а також порушень професійних прав адвоката, зокрема, в перешкоджанні йому здійснювати адвокатську діяльність, не допущено.

У листопаді 2013 року начальник слідчого відділу Сімферопольського міського управління, підполковник міліції Д.М. Сищенко намагався допитати в рамках кримінального провадження адвоката А.В. Ветрова без дотримання відповідних процесуальних процедур та з порушенням статті 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». На звернення НААУ до Генеральної прокуратури України була отримана відповідь, в якій повідомлено, що викликаючи А.В. Ветрова на допит, слідчим не допущено порушення вимог ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а тому доводи щодо втручання посадовими особами в професійну діяльність адвокатів не підтвердились.

У вересні 2014 року старший о/у СБНОН Держинського РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській області майор міліції А.М. Губський організував втручання правоохоронних органів у приватне спілкування адвоката Євгена Ріако з клієнтом, розсекречення протоколу про зняття інформації з каналів зв'язку. Прокуратура міста Харкова повідомила, що негласні слідчі (розшукові) дії, пов'язані з втручанням у приватне спілкування підозрюваного А.Б. Литвинюка, здійснювалися на підставі та на виконання ухвали слідчого судді Апеляційного суду Харківської області від 15.05.2014 про дозвіл на проведення вказаних дій, який отримано у встановленому законом порядку, тобто, фактично прослуховувались телефонні розмови клієнта з адвокатом, а не адвоката з клієнтом, а отже не було порушення.

У листопаді 2014 року старший слідчий Головного слідчого управління СБУ П.О. Левик викликав адвоката М.В. Колосюк для допиту як свідка в кримінальному провадженні, в якому зазначений адвокат є захисником на підставі договору про надання правової допомоги.

У грудні 2015 року слідчий Генеральної прокуратури України А. Глушко викликав адвоката М.Є. Бурякову на допит як свідка по кримінальному провадженню.

У січні 2016 року слідчий прокуратури міста Києва О. Неділько викликав адвокатів для допиту як свідків по кримінальному провадженні стосовно Г.О. Корбана.

ПРО ПРЕС-ЦЕНТР БЛИЖАЙШІ СОБІТЯ LIVE ПОСЛЕДНІ СОБІТЯ ВИДЕОАРХІВ 3D-ТУР КОНТАКТИ

ПОСЛЕДНІ СОБІТЯ

27 января, 2016 13:30

«Преследование адвокатов Корбана как попытка уничтожения независимой адвокатуры»

Пресс-конференция на тему: «Преследование адвокатов Корбана как попытка уничтожения независимой адвокатуры». Спикеры: Андрей Богдан, защитник Г. Корбана; Оксана Томчук, защитник Г. Корбана; Игорь Черезов, защитник О.Мартынова, подозреваемого по делу Габарба; Виталий Сердюк, председатель комитета оперативного реагирования на нарушения прав адвокатов Национальной ассоциации адвокатов Украины; Юрий Гривовский, заместитель председателя Высшей квалификационной дисциплинарной комиссии Национальной ассоциации адвокатов Украины (ул.Крещатик, 4, конференц-зал). Регистрации на месте по редакционным удостоверениям.

Ирина Головатенко +38 067 334 86 01
Татьяна Сидоренко +38 067 334 86 01
Киев, ул. Крещатик, 4

Заказать пресс-конференцию

ПОСЛЕДНІ СОБІТЯ

Палачи адвоката с Киевщины ждут приговора

27 января 2015, 12:48

Facebook Twitter Google+ YouTube

подтвердилась.

Убийство из-за профессиональной деятельности Правозащитника Юрия Игнатенко, изуродованное тело которого на днях нашли на Киевщине, до смерти забитые четыре человека. Среди них был недоказанный киевлянин, который решил таким образом отомстить адвокату.

Четверо подозреваемых - в СИЗО, их машина - на штрафплощадке. Чтобы найти убийц адвоката Юрия Игнатенко, правозащителем понадобилась неделя. Коллеги погубие его утверждали - его замучили за профессиональную деятельность. В последнее время юрист защищал права пенсионеров, у которых сын хотел мошенническим путем отобрать жилье. Но адвокат вернул право собственности клиентам. Поэтому милиция начала искать убийц именно среди недовольных после приговора суда. Версия

У лютому 2016 року старший слідчий Генеральної прокуратури України Р.М. Григоришин допитав як свідка адвоката Сергія Вілкова з метою тиску та отримання даних, що становлять адвокатську таємницю.

9. Порухення адвокатської таємниці через призму прийняття законодавчих актів.

У жовтні 2014 року Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» доповнено частинами 6 та 7, відповідно до яких подання адвокатом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», інформації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, не є порушенням адвокатської таємниці.

У самому ж законі «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», адвоката зобов'язують подавати інформацію про вчинення злочинної діяльності щодо фінансування тероризму відносно свого клієнта – розкривати адвокатську таємницю. Але клієнт звернувся до адвоката за захистом, або адвоката призначено державою особою, яка підозрюється у вчиненні злочину, пов'язаного з фінансуванням тероризму або легалізацією доходів. То чи забезпечує держава захист такої людині, якщо адвокат замість того, щоб захищати, «зливає» відповідно до вимог закону свого клієнта?

Цей же Закон зобов'язує адвоката повідомляти інформацію про свої підозри щодо діяльності осіб, або їхні активи, якщо є підстави вважати, що вони пов'язані зі злочином, визначеним у день виникнення підозри або достатніх підстав для підозри.

Невиконання зазначених вимог адвокатом тягне за собою кримінальну відповідальність. Адвокату, який здійснює захист в кримінальному провадженні, може бути щось відомо про діяльність його клієнта. Втім, чи етично виконувати вимоги закону в таких випадках? Відомо, що така ситуація є не лише українською, і законодавство європейських країн містить аналогічні норми, хоча професійна спільнота наголошує на проблемі.

10. Розкриття адвокатської таємниці іншими особами.

Окрім перелічених способів намагання розкрити адвокатську таємницю є багато й інших кричущих фактів порушення адвокатської таємниці.

Дуже часті випадки, коли під час відвідування слідчих ізоляторів, колоній працівники цих установ не лише проводять огляд речей адвоката, а й «перевіряють», які саме документи несе адвокат, і чи мають вони відношення до

Бориспільського адвоката вбили за професійну діяльність

І

ЗІ ЗАСТРЕЛИЛИ АДВОКАТА

квітень 2015 | СУСПІЛЬСТВО

Рекомендувати 0 В +1 Твіт G+

Напередодні ввечері в Харкові застрелили адвоката Олександра Грузкова.

Тіло чоловіка знайшли поблизу його будинку.

За попередньою інформацією, у чоловіка зловмисники поцілюли щонайменше тричі.

Правоохоронці вже відкрили провадження за фактом навісного вбивства. Чи пов'язано воно із терактом біля суду - поки що

Як повідомлялося, у понеділок ввечері поблизу Московського районного суду прогремів вибух, внаслідок якого постраждали люди. Восьмеро досі залишаються в лікарні, двоє з них у

аряча тема Протистояння на сході України **Спеціоброна** Інфографіка: економіка в цифрах

Головна > Милена Ківа > Націоналістичний вбивець Ківа

Міліція затримала підозрюваних у викраденні і вбивстві бориспільського адвоката

26 Березня 2015, 18:40 3106 1 Версія для друку Валерайти другу

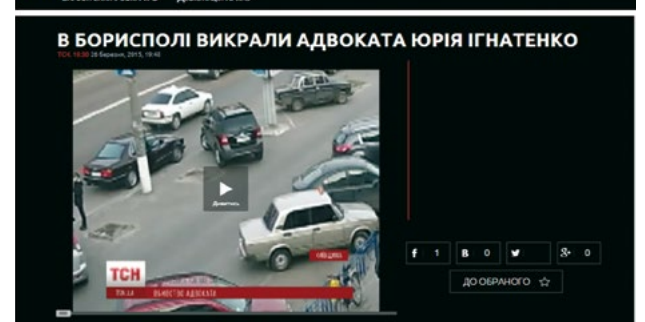
СТАТТІ НА ТЕМУ:

26 Березня 2015, 07:26 Під Києвом бандити викрали і вбили адвоката

26 Березня 2015, 17:05 Під час стрілянини в центрі Києва постраждали двоє чоловіків - офіційна інформація

26 Березня 2015, 16:42 У Києві на Оболоні затримали чоловіка з автоматом

ТІСНІ **Україна** Політика Економіка Відео Випуски ТІСНІ Блоги Пропорт Авто Леді Цікавинки Всі розділи

кримінального провадження, тобто, таким чином порушують адвокатську таємницю.

Розташування «клітки», де тримається ув'язнений під час спілкування з адвокатом у слідчому кабінеті СІЗО, на достатньо великій відстані від столу адвоката, для того щоб розмовляли голосно і розмову можливо було прослухати. Двері, які щільно не закриваються в слідчих кабінетах, теж дають змогу прослуховувати спілкування адвоката та клієнта. Проводяться ремонти, де встановлюються великі оглядові вікна, щоб спостерігати за роботою адвоката. Встановлюються прослуховуючі пристрої в кабінетах, в яких адвокати надають правову допомогу клієнту.

Порушення адвокатської таємниці відбувається і зі сторони конвою, коли адвокат передає підзахисному документи – конвой намагається «з'ясувати», що в цих документах написано.

Порушення адвокатської таємниці здійснюється Центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги Міністерства юстиції під час вимагання надання звітів адвокатами особам, які не є адвокатами.

Громадські організації, членами яких є адвокати, втручаються в діяльність адвоката, вимагаючи від нього пояснень своєї позиції, надання документів, що є адвокатською таємницею, та привласнення собі функцій кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатів, діючих відповідно до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

11. Втручання в правову позицію адвоката.

Частішають випадки, коли працівники правоохоронних органів з метою впливу на правову позицію адвоката звертаються зі скаргами про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Така ж практика частішає і серед суддів. Часто лунають погрози, що буде відповідне звернення, хоча підставою є лише те, що адвокат не погоджується з позицією прокурора або суду. Ось лише декілька прикладів.

У 2014 році судді Шевченківського районного суду м. Києва звернулися до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії відповідного регіону відносно адвоката Г.М. Колесник у зв'язку з тим, що, зайнявши категоричну позицію незгоди зі стороною обвинувачення, адвокат своїми діями начебто завдавала шкоди клієнту. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатів Київської області відмовила в задоволенні скарги. Пізніше, відповідно до рішення суду, клієнта було виправдано.

У грудні 2015 року заступник прокурора Черкаської області С. Овчаренко здійснив тиск на адвоката шляхом подання скарги до КДКА.

У лютому 2016 року громадянином Р.О. Гуляєвим здійснювався тиск на адвоката І.Х. Абдуллаєву-Мартіросян, вчинення перешкод в її діяльності шляхом безпідставних звернень до КДКА та ВКДКА.

Здійснення тиску з боку працівників РНБО на адвоката К.К. Дорошенко, який полягає в ненаданні відпові-

Медіа група
БЪЕКТИВ

ція просит помощи в розыске подозреваемого в убийстве харьковского адвоката

Как сообщалось, ЧП произошло около 19:30 19 января этого года на улице Чичибабина. Тогда было обнаружено тело убитого 52-летнего адвоката Александра Грузикова

погибшего обнаружили семь огнестрельных ранений. ЧП квалифицировали как умышленное убийство.

зрению в совершении преступления ГУ МВД Украины в Харьковской области разыскивает неизвестного мужчину - на вид около 185 см, худощавого телосложения. Он был одет в темную одежду, в руках держал игрушечного медведя.

то обладает какой-либо информацией о разыскиваемом, или стал свидетелем ЧП, просит обратиться в милицию.

015 г. 11:30
Шаловалова

эксперт дани

дей на адвокатський запит та постійному направленні скарги до КДКА.

12. Адвокати не рівні в своїх процесуальних можливостях зі стороною обвинувачення.

Відповідно до закону адвокату гарантується рівність прав з іншими учасниками провадження, дотримання засад змагальності і свободи в наданні доказів та доведенні їх переконливості. Втім, ці засади є тільки декларативними і порушуються не лише на практиці, але й на рівні нормативних і навіть законодавчих актів.

Так, відповідно ст. 21 Закону України «Про попереднє ув'язнення» адміністрація місць попереднього ув'язнення зобов'язана створити необхідні умови для роботи слідчого, прокурора, слідчого судді та суду, яка пов'язана з провадженням у кримінальній справі.

Відповідні умови для здійснення захисту та надання правової допомоги ув'язненим адвокатами не створюються. Адвокати змушені працювати в умовах, які можна порівняти до нелюдського поводження: тривалі чекання клієнта, які відбуваються на вулиці в будь-які погодні умови (дощ, мороз, спека тощо), кабінети не обігріваються, заборона проносити воду, заборона проносити документи в пакетах, що створює незручності та неможливості заносити копії кримінальних проваджень, матеріалів адвокатського дос'є, які можуть складати декілька десятків томів, жахливі антисанітарні умови, відсутність робочих туалетів, якими можуть скористатися адвокати, грубість зі сторони персоналу.

Під час доступу до суду прокурори та слідчі проходять, пред'явивши посвідчення, а адвокат при цьому повинен стояти в черзі на реєстрацію. Таке ставлення до адвокатів ще на порозі суду демонструє дискримінацію їх як учасників процесу. Нерівне ставлення до учасників процесу і неповага до захисників проявляється і в самих залах судових засідань, в яких часто відсутні столи для сторони захисту, але є стіл для прокурора (наприклад, Святошинський районний суд м. Києва), або столи дуже різні: у прокурора дуже новий і гарний великий стіл, а для захисників ставлять стіл, який залишився в суді як спадок з часів радянського союзу.

У судах не виконуються умови нормативних актів, якими передбачено наявність кімнати для адвоката, дуже часто суди відкривають кімнати для адвокатів безоплатної правової допомоги, що ставить у різні умови інших учасників процесу.

Дуже часто адвокати не повідомляються або невчасно повідомляються про судові засідання. Такі порушення призводять до порушення розумних строків розгляду справ у суді, ухвалення рішень без участі захисника, коли це є обов'язковим, порушення права підсудного на захист.

Судді приймають всі матеріали, які подає прокурор, та приєднують їх до обвинувального акту, викликають всіх заявлених свідків; подання ж доказів стороною захисту при цьому ставиться на обговорення, так само як і виклик свідків, що свідчить про пониження судом ролі

сторони захисту та надання невиправданих привілеїв прокурору в судовому процесі. Так само відбувається і з експертизами: якщо вони проведені за постановою слідчого, то суд їх приймає, а якщо стороною захисту, то суд виносить на обговорення питання прийняття або відхилення такої експертизи.

Кримінальним процесуальним кодексом не передбачено надання обвинувального акту стороні потерпілого, що фактично приводить до порушення права потерпілого підтримувати обвинувальний акт або заперечувати проти нього. Звичайно, потерпілий, його адвокат має право ознайомитися з матеріалами кримінальної справи в суді, але це відбувається вже після підготовчого засідання, на якому сторона потерпілого не має рівних прав з іншими учасниками кримінального провадження.

Нерівні права в адвоката як захисника і на досудовому слідстві. Адвокатам не надаються для ознайомлення матеріали кримінального провадження, дуже часто просто «не можливо знайти», в кого саме з групи слідчих чи прокурорів вони знаходяться, не врегульовано порядок такого ознайомлення, адвокат не може застати прокурора чи слідчого на робочому місці і для того, щоб ознайомитися з матеріалами кримінального провадження, адвокату інколи доводиться декілька днів «виловлювати» слідчого/прокурора. Дуже часто слідчі відмовляються брати клопотання та направляють адвоката до канцелярії, що затягує строки їх розгляду, адже з канцелярії воно потрапляє до слідчого лише через декілька днів. Вимоги адвокатів, скарги та заяви дуже часто розглядаються за правилами закону про звернення громадян. Відкриваючи матеріали справи, сторона обвинувачення не надає доступу учасникам процесу до речових доказів. Бувають випадки, коли прокурори відмовляються приймати матеріали, які відкриваються сторонам адвокатом.

Прокурори дуже часто дозволяють собі заходити до кабінетів суддів, а судді цьому потурають, що суперечить вимогам Кодексу суддівської етики, які з метою забезпечення неупередженості судді забороняють їх спілкування з одною стороною процесу у відсутності іншої сторони.

13. Ненадання відповідей на адвокатські запити.

Ненадання відповіді на адвокатський запит – це не лише порушення гарантій адвокатської діяльності, але й форма прояву нерівного становища адвоката в процесі, порушення права на захист, та показник формування не правової держави, а держави з поліцейськими рисами. Звернення з адвокатським запитом є способом отримання доказів. Слідчі та прокурори не обмежені в такому способі. Адвокати дуже часто позбавлені можливості зібрати докази, оскільки відповіді на їхні запити не надаються або ж надаються відписки, які не містять необхідної інформації.

Ненадання відповідей на адвокатські запити відбувається дуже часто. Суди взагалі нехтують цією нормою

та розглядають адвокатські запити як клопотання сторін в процесі або як звернення громадян.

14. Порухення права на захист.

Незважаючи на законні гарантії права на захист, посадовці досить часто їх порушують або створюють видимість, що такий захист здійснено, тобто вчиняють імітацію захисту.

Затриманим особам оперуповноваженими чи слідчими не роз'яснюється право на вибір адвоката, не надається можливість запросити адвоката, якого він бажає бачити своїм захисником, а не якого призначила держава, не створюється можливість зв'язатися з адвокатом та запросити його для отримання правової допомоги. Трапляються випадки, коли призначений державою адвокат надає правову допомогу, а адвокат, який прийшов здійснити захист за угодою з клієнтом або його рідними, не допускається до затриманої особи.

Інколи центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги не повідомляються або повідомляються з запізненням про затримання особи. Так, у жовтні 2013 року слідчий СВ Київського РВ ПМУ УМВС України у Полтавській області Р.О. Сипко не поінформував центр із надання безоплатної вторинної правової допомоги, чим грубо порушив права особи на захист. Також, слідчим з метою залякування та тиску на адвоката Валентину Буглак щодо обраної нею правової позиції захисту, було відкрито кримінальне провадження під час здійснення адвокатом адвокатської діяльності. При цьому слідчий знехтував приписами ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» проте, що забороняється втручання у правову позицію адвоката.

Адвокатам, які прибули здійснити захист затриманої особи, часто не надаються матеріали кримінального провадження для ознайомлення, не надається можливість підготуватися до процесуальної дії. Адвокатам дуже часто під час проведення слідчих, процесуальних дій з клієнтом не надається можливість конфіденційного спілкування з клієнтом, а якщо й надається, це може бути вбиральня (туалет) або ж коридор, сходові клітки тощо.

Слідчі залякують і вмовляють затриманих осіб відмовитися від адвоката. Нещодавно такий випадок відбувся з адвокатом А.Мамалигою, який уклав договір на надання правової допомоги з родичем ув'язненого, але останній за «вмовлянням» слідчого подав заяву, що боїться залишитися на одинці з адвокатом. В результаті адвокату довелося докладати багато зусиль для того, щоб провести конфіденційну бесіду з клієнтом.

Адвокатів не допускають до клієнта. Так, у квітні 2015 року старший слідчий СВ Дніпровського РУ ГУМВС України в м. Києві Г.В. Лисенко не допустив адвоката В'ячеслава Пескова до клієнта під час проведення слідчих дій.

Знову в квітні 2015 року слідчий ГСУ МВС України О.Ю. Радкевич не допустив адвоката Р.В. Мітітел до проведення обшуку у клієнта.

У квітні 2015 року адвокату Ірині Івановій здійснювались перешкоди у здійсненні адвокатської діяльності під час надання правової допомоги клієнту.

У лютому 2016 року слідчий СУ КР ГСУ ФР ДФС України Даніч С.О. не допустив адвоката Лесю Дубчак до проведення обшуку та надання правової допомоги клієнту.

Дуже часто трапляються випадки недопущення адвокатів до клієнта в ІТТ та СІЗО, переховування клієнта від адвоката, ненадання інформації про те, де клієнт утримується.

Так, у листопаді 2013 року посадові особи Менської виправної колонії №91 неодноразово перешкоджали адвокату Н.В. Блохіній здійснювати свою професійну діяльність, зокрема, в можливості спілкуватися та зустрічатися з підзахисним.

Є випадки недопуску адвоката до клієнта на тих підставах, що угода укладена не з самим клієнтом, який утримується під вартою, а з його рідними.

У багатьох судах «клітки», в яких тримаються ув'язнені особи, замінено на пластикові, але дуже часто такі конструкції є звуконепроникними, що унеможливає спілкування адвоката зі своїм клієнтом.

Крім того, в судах не забезпечується конфіденційне побачення з клієнтом: навіть якщо суди задовольняють клопотання адвоката про необхідність конфіденційного спілкування, воно відбувається в присутності конвою, який відмовляється відійти навіть на три метри. Особливо гостро це питання стоїть, коли адвоката призначають на окрему процесуальну дію, і адвокат не знає ані обставин провадження, ані позиції клієнта. Фактично у випадках призначення адвоката на окрему процесуальну дію це є лише «декларативним» захистом, оскільки адвокат позбавлений можливості ознайомитися з матеріалами кримінального провадження та підготуватися до процесуальної дії.

Є і більш жорсткі форми прояву нерівних процесуальних можливостей адвоката в процесі, шляхом збори доказів, яка проявляється в відкритті кримінальних проваджень відносно адвокатів, які опитували відповідно до Кримінального процесуального кодексу потерпілих та свідків сторони обвинувачення

– таким діям правоохоронні органи давали оцінку як здійснення тиску або погрози.

15. Ототожнення адвоката з клієнтом.

Враховуючі політичну обстановку в нашій країні, адвокатам доводиться захищати винних в розгоні Майдану, осіб, які визнані попередньою владою, люстрованих осіб, терористів та сепаратистів, депутатів та осіб, які зазнають суспільного осуду. Ототожнення адвокатів з клієнтами відбувається не лише зі сторони громадян, ЗМІ, а навіть слідчі та прокурори, судді зневажливо ставляться до адвокатів, які здійснюють захист цих осіб. Адвокати наголошують, що законом заборонено ототожнювати адвоката та клієнта, що судді повинні поважати права адвокатів та ставитись до їх клієнтів толерантно і не допускати порушення основоположних прав і свобод людини.

16. Право на справедливий судовий розгляд.

Реалізація кожним права на справедливий судовий розгляд передбачає наявність незалежної судової системи і незалежної від держави та ризиків кримінального переслідування професії адвоката. В контексті принципу незалежності адвокатури та забезпечення якісної правової допомоги кожній людині гостро постають питання перегляду концепції системи безоплатної правової допомоги, яка не повинна зазнавати втручання держави. Органи адвокатського самоврядування встановили критерії якості надання правової допомоги та самі покликані регулювати свою професію.

Безперечно, створення механізму забезпечення правовою допомогою особи з перших годин затримання є революційним на тлі того, що залишилося в спадок від Радянського Союзу, але в порівнянні з іншими державами цей механізм потребує вдосконалення, в першу чергу через порушення прав людини та гарантій адвокатської діяльності.

Коли адвокатура стає сильнішою, правоохоронні органи намагаються силою вплинути на адвоката, а Міністерство юстиції, яке адмініструє систему безоплатної правової допомоги, ставить адвокатів у фінансову залежність – нерівний розподіл справ, надання окремим адвокатам доручень у резонансних справах, які стануть для них потім «піаром», вибіркового розподілу «улюбленим» адвокатам справ, які краще оплачуються, невключення в оплату роботи адвоката тих видів правової допомоги, яка невігідна державі: відвідування слідчих ізоляторів, збирання доказів, захист клієнта від катувань та фальсифікації справ (звернення із заявами про злочин, представництво клієнта як потерпілого тощо), оскільки адвокат може лише спростувати докази. Таким чином, винні особи в порушенні прав людини не притягуються до відповідальності.

ВИСНОВКИ

Порушення прав адвокатів в Україні в 2013-2016 роках набуло критичного загрозливого стану та констатує відсутність в Україні верховенства права. Ризики та погрози адвокатам через їхню професійну діяльність набувають все більшого поширення. Можна говорити, що сьогодні в Україні професія адвоката є професією, небезпечною для життя.

Через порушення прав адвокатів порушуються і права людини, яка по суті є незахищеною від держави. Вбачається, що основною причиною та джерелом порушення прав адвокатів є правоохоронна система держави, що характеризує Україну як таку, що має ознаки поліцейської держави. Генеральна прокуратура України не вживає заходів до притягнення винних, чим створює підґрунтя та заохочення для таких порушень.

В свою чергу, Рада адвокатських та правових товариств Європи (CCBE) звернулася до Президента України, Прем'єр-міністра України та в.о. Генерального Прокурора України із закликом розслідувати порушення прав та гарантій адвокатської діяльності.

Винні в порушенні прав та законних гарантій адвокатів мають невідворотно понести покарання. Україні необхідна невідкладна докорінна реформа системи правоохоронних органів та прокуратури.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

Звіт підготовлено секретаріатом
Національної асоціації адвокатів України

(044) 392-73-71

info@unba.org.ua

(044) 392-73-70

04071, Київ,
вул. Ярославська, 6, 5 поверх

unba.org.ua

fb.com/UkrainianNationalBarAssociation

twitter.com/infounba

youtube.com/c/HAAU_PAU

